

Симоненко Ю. В.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
ОПП “Менеджмент організації і адміністрування”
Науковий керівник: Минів Р. М.,
канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту і бізнес-адміністрування,
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Управління кредиторською заборгованістю передбачає моніторинг та оптимізацію кредиторської заборгованості та контрагентів для підтримки ліквідності та репутації. Ефективне управління передбачає аналіз оборотності, уникнення прострочених платежів, використання відстрочених платежів та контроль запасів, що покращує рух грошових коштів та знижує витрати. Головна мета - збалансувати використання позикових коштів зі своєчасним виконанням зобов'язань.

Управління зобов'язаннями перед постачальниками є одним з найважливіших завдань сучасної підприємства. Від ефективності такого управління залежить не лише успіх підприємства, а й її існування.

Борги - це непогашені зобов'язання підприємства перед кредиторами.

До кредиторів підприємства належать постачальники товарів, робіт та послуг, орендодавці, працівники, бюджетні та позабюджетні фонди. Кредиторами також можуть бути клієнти, якщо вони надають аванси за майбутні поставки.

Комплексною та раціональною структурою боргу вважається така, в якій переважають зобов'язання перед постачальниками товарів, робіт та послуг і клієнтами за отримані аванси за майбутні поставки.

Основні принципи управління кредиторською заборгованістю:

- аналіз та класифікація: регулярний аналіз структури кредиторської заборгованості, визначення частки кредиторської заборгованості та розрахунок коефіцієнтів оборотності;

- оптимізація структури: визначення оптимальних умов оплати, прагнення до того, щоб оборотність кредиторської заборгованості була близькою або більшою за оборотність кредиторської заборгованості;

- контроль кредиторської заборгованості: запобігання виникненню кредиторської заборгованості, яка може призвести до штрафів, прострочених платежів та репутаційних ризиків;

- інвентаризація: щомісячне порівняння платежів постачальникам для виявлення неточностей та заборгованості;

- використання відстрочок: ведення переговорів з постачальниками щодо відстрочок (комерційного кредиту) для безкоштовного фінансування діяльності.

Якщо значну частину боргів складають отримані аванси за майбутні поставки, можна сказати, що компанія має добру репутацію та що на її продукцію є попит.

Основні правила управління боргами. Необхідно:

- визначити раціональну структуру боргу на основі бізнес-середовища підприємства та регулярно аналізувати баланс видів зобов'язань;
- уникати сплати боргів, що може спричинити загрозу тимчасової або перерваної діяльності;
- періодично розраховувати оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості та коригувати умови ведення бізнесу щодо відстрочення платежів з клієнтами та постачальниками;
- проводити інвентаризацію дебіторської та кредиторської заборгованості та своєчасно вживати заходів щодо погашення цієї заборгованості.

Моніторинг кредиторської заборгованості є важливою частиною загального управління компанією, оскільки за вмілого управління така заборгованість може стати додатковим і, що найважливіше, дешевим джерелом позикових коштів. Ефективність використання позикових коштів значною мірою залежить від того, наскільки добре налагоджені відносини з контрагентами, наскільки добре узгоджені умови договору та як контролюються умови оплати. Аналіз заборгованості є невід'ємною частиною оцінки ліквідності та здатності підприємства погашати свої зобов'язання.

Основними методами реструктуризації кредитної заборгованості є: відстрочення або розстрочення платежів; взаємозалік взаємних платіжних вимог; переоформлення заборгованості у вексельні зобов'язання; переведення короткострокових зобов'язань у довгострокові; відмова від виконання зобов'язань; реструктуризація податків; погашення заборгованості через передачу кредитору майна боржника.

Кредиторська заборгованість впливає не лише на фінансовий сектор, але й на весь ланцюжок створення вартості підприємства. Для їх раціонального використання необхідно враховувати всі існуючі ризики, які можуть знизити ефективність управління кредиторською заборгованістю.

Список використаних джерел

1. Воронко Р.М., Гаталяк Я. С., Готра Ю. М. Сутність кредиторської заборгованості і методичні підходи до її оцінювання та контролю в цілях управління. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2025. № 81, С.27-36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-81-04>.

2. Губарик О., Геркіял Н. Проблемні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю в контексті фінансово-економічної безпеки підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-91>.